

The background is a solid green color with three large, white, abstract, rounded shapes that resemble speech bubbles or organic forms. One is in the top left, one in the top right, and a larger one in the center-right.

Motivering

**Ontwerp wijziging Omgevingsplan
Zwijndrecht, thema bodemkwaliteit**

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en reikwijdte

1.1.1 Aanleiding

De aanleiding voor deze wijziging is het voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels dat op 19 december 2023 door de gemeenteraad is genomen. Dit voorbereidingsbesluit was noodzakelijk om de omissies in de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 zou gaan gelden, te herstellen. Op die manier kon voorkomen worden dat in de overgangperiode tot wijziging van het omgevingsplan voor bodemkwaliteit bodemactiviteiten moesten worden toegestaan waarvan bekend is dat deze schadelijk kunnen zijn voor mens en natuur.

Binnen anderhalf jaar na inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit moet een omgevingsplanwijziging zijn vastgesteld om het beschermingsniveau voor mens en milieu te borgen. Voorliggend is de motivering behorend bij deze omgevingsplanwijziging. De regels in deze wijziging zijn samen ontwikkeld met de gemeenten en de Omgevingsdienst Zuid-Holland zuid. Het doel is om regionaal uniforme regels voor milieuthema's te krijgen, waaronder voor bodem.

De wijziging van het omgevingsplan Zwijndrecht voor het thema bodemkwaliteit is om de volgende redenen noodzakelijk:

- Het herstellen van omissies in de Omgevingswet (o.a. in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en de bruidsschat);
- Het overzetten van het bodembeleid vanuit de regionale bodembeheernota naar het omgevingsplan;
- Het aanvullen van het bodembeleid dat aansluit bij de kenmerken en ontwikkelingen in het gebied.

1.1.2 Wat moet er minimaal geregeld worden voor bodem?

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) staan regels die verplicht moeten worden opgenomen in het omgevingsplan van de gemeente. Ook de provincie Zuid-Holland verplicht gemeenten om regels op te nemen in hun omgevingsplan via hun voorbereidingsbesluit en omgevingsverordening. In de bodembeheernota 2010-2020 (welke gaat over het toepassen van grond en baggerspecie) staan regionale regels die moeten worden heroverwogen en waar nodig opgenomen worden in het omgevingsplan. Daarnaast is beleidsvernieuwing wenselijk gezien de ontwikkelingen in Zwijndrecht op het gebied van PFAS, lood, ecologie, duurzaamheid, circulariteit en digitalisering.

1.2 Doel en oogmerken van deze omgevingsplanwijziging

1.2.1 Doel

Het doel van deze omgevingsplanwijziging voor bodemkwaliteit is het zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving, waarbij het gebruik en de bescherming van de bodem en de ondergrond in balans zijn. Een duurzaam gebruik van de bodem (grond en grondwater) dient mogelijk te zijn voor de huidige generatie en toekomstige generaties. Ook dragen de regels gedeeltelijk bij aan het behoud van de biodiversiteit en energieneutraliteit. De bestaande chemische kwaliteit van de bodem mag op gebiedsniveau niet verslechteren en dient aan te sluiten bij de functie van de locatie. Bij het bepalen van de kwaliteitsdoelstelling van bodem en ondergrond spelen zowel gezondheidseffecten als ecologische effecten een belangrijke rol.

1.2.2 Oogmerken

In het omgevingsplan zullen oogmerken ten aanzien van de bodemkwaliteit worden opgenomen. De oogmerken vormen het kader voor de regels en sluiten aan bij de doelen van de Omgevingswet. De oogmerken voor bodemkwaliteit zijn:

- Het beschermen van het milieu en de ecologie;
- Het waarborgen van de veiligheid;
- Het beschermen van de gezondheid;
- Het zuinig gebruik van energie en grondstoffen;
- Het doelmatig beheer van afvalstoffen.

Hierna wordt toegelicht hoe de regels zich verhouden tot deze oogmerken.

1.2.2.1 Beschermen milieu

Bodemonderzoek

In de regels wordt het gebruik van alleen de bodemkwaliteitskaart niet langer toegestaan, omdat de kaart niet de daadwerkelijke kwaliteit van de grond aangeeft. Er is minstens ook een bodemonderzoek nodig.

Thermisch gereinigde grond en bouwstoffen als staalslakken, immobilisaat en bodemas

Er is een verbod opgenomen voor het toepassen van thermisch gereinigde grond en bouwstoffen zoals staalslakken, immobilisaat en bodemas. Van het verbod kan afgeweken worden met een vergunning. Alleen op de juiste manier en op de juiste plek mag dit worden toegepast. Dit is bijvoorbeeld onder een grote bedrijfsloods. Maar niet op onverharde plekken of plekken waar in de toekomst vaker gegraven zal worden zoals bij kabels en leidingen. De regels geven een sterke grip op deze toepassingen en verkleinen de kans op milieuschade. De voorbeschermingsregel is aangepast en overgenomen.

Nikkel

Daar waar mogelijk zijn normen verruimd, zoals voor nikkel. Nikkel komt in heel de regio Zuid-Holland Zuid wat verhoogd voor en heeft geen gezondheidsrisico's. Deze grond is goed herbruikbaar.

Bedrijven- en industrieterreinen

Grond uit de regio van de kwaliteitsklasse industrie mocht al worden toegepast op bedrijven- en industrieterreinen. Dit oude beleid wordt gecontinueerd. Bij het saneren van een bedrijfs- of industrieterrein werd eerder al het afdekken met een zogenaamde leeflaag met een dikte van een halve meter toegestaan. Dit is nu ook in de regels opgenomen.

Ecologie

66Voor de ecologie is de juiste bodemkwaliteit van belang. Zo mag in wegbermen buiten de bebouwde kom alleen grond van de klasse wonen of schoner worden toegepast. Voorheen mocht hier klasse industrie worden toegepast, maar dit is niet goed voor de ecologie. Ook zijn er normen opgenomen voor de zuurgraad (pH) en het zoutgehalte van grond. Deze waren nooit duidelijk, maar zijn wel belangrijk voor de ecologie. De zuurgraad en het zoutgehalte moeten aansluiten bij wat in de regio normaal is. Deze waarden zijn nu opgenomen in de regels.

1.2.2.2 Waarborgen veiligheid en beschermen gezondheid

PFOA

Voor hergebruik van grond binnen de regio zijn nieuwe normen opgenomen. Deze bieden meer ruimte dan het landelijke beleid, maar zijn strenger dan de oude normen uit 2018. De normen zijn gebaseerd op de adviezen van het RIVM en regionaal onderzoek. De normen gelden bijvoorbeeld bij het ophogen van een perceel (toepassen van grond). Er is ook maatwerk mogelijk. Dat betekent dat in bepaalde situaties afgeweken kan worden van de normen. Hiervoor zijn randvoorwaarden opgesteld. Een van de voorwaarden is dat de locatie waar grond wordt hergebruikt nooit vuiler mag worden en het hergebruik nooit mag leiden tot gezondheidsrisico's.

Voor het saneren bij bouw is een strengere norm opgenomen dan vorig jaar landelijk was vastgesteld. Dit omdat het RIVM in haar advies aangaf dat de norm strenger moet zijn omdat iedereen in Nederland al blootgesteld wordt aan PFAS. De norm geldt bijvoorbeeld bij het bouwen van een nieuwe woning.

Bij graafwerkzaamheden moet ook rekening gehouden worden met PFOA, dit is overgenomen uit de voorbeschermingsregels.

Lood

De norm die het Rijk meegeeft is niet voldoende voor een gezonde leefomgeving voor kinderen. Het RIVM, GGD en provincie adviseren een strengere norm. Dit resulteert in regels met een strengere norm voor het toepassen van grond (afkomstig van binnen en buiten onze regio) in woonwijken en volkstuinen. Voor het saneren bij bouw is ook een strengere norm opgenomen. De norm geldt bijvoorbeeld bij het bouwen van een nieuwe woning en bij het toepassen van grond in een woonwijk waar ook kinderen spelen.

Vluchtige stoffen

Een vluchtige stof is een stof die snel verdampt. Dit treedt ook op in de bodem en dat kan stinken of zelfs gezondheidsklachten veroorzaken. Bijvoorbeeld als de stoffen uit de bodem dampen tot in een woning. In de regels is daarom opgenomen dat deze stof bij sanering moet worden verwijderd. Afdekken (met bijvoorbeeld een leeflaag) mag niet, want dan kan de stof nog steeds uitdampen. Onder de oude wetgeving (voor 2024) werd de stof ook altijd zo goed mogelijk verwijderd. De Omgevingswet voorziet hier niet in. Daarom was dit opgenomen in de voorbeschermingsregels en wordt dit overgenomen in de lokale regels.

1.2.2.3 Duurzaamheid en circulariteit

Met betrekking tot een circulaire economie wordt ingezet op hergebruik van primaire grondstoffen en minder afvalstoffen. Door zoveel mogelijk grond en baggerspecie te hergebruiken, wordt minder materiaal gestort en worden minder primaire grondstoffen gewonnen. Dit mag alleen niet leiden tot een achteruitgang van de gebiedskwaliteit. Daarom wordt met deze regels gestreefd naar een balans tussen de bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu én ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen (duurzaam bodembeheer). Doel is het mogelijk maken van ontwikkelingen zonder de bodem of het oppervlaktewater te schaden. Met dit oogmerk zijn daar waar mogelijk de normen voor hergebruik van gebiedseigen grond en baggerspecie versoepeld en is er mogelijkheid tot maatwerk. Zoals bij het hergebruik van nikkel of PFAS-houdende grond.

2. Planbeschrijving

Deze wijziging omgevingsplan voor het thema bodemkwaliteit heeft betrekking op de volgende set met regels die toegevoegd wordt aan het omgevingsplan Zwijndrecht:

- Regels voor het toepassen en opslaan van grond en baggerspecie;
- Regels voor het toepassen van bouwstoffen;
- Regels voor het graven in de bodem;
- Regels voor het saneren van de bodem en nazorg;
- Regels voor het bouwen op verontreinigde grond;
- Overnemen van bruidsschatregels;
- Opvolgen instructies uit het Bkl en de provinciale omgevingsverordening;
- Maatwerkregels in aanvulling op de regels in het Bal.

Het betreft enerzijds een beleidsneutrale omzetting en het overnemen van instructieregels en anderzijds een invulling van maatwerkmogelijkheden en beleidsvernieuwing. Hierna wordt per onderwerp inzichtelijk gemaakt waar sprake is van beleidsvernieuwing.

2.1.1 Regels voor het toepassen en opslaan van grond en baggerspecie

De regelingen voor het toepassen van grond en baggerspecie waren voor de Omgevingswet opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit met een uitwerking in de regionale bodembeheernota. De regelingen worden grotendeels beleidsneutraal overgenomen in het omgevingsplan.

Een beleidsvernieuwing betreft het verbod op thermisch gereinigde grond. In de Omgevingswet is het hergebruik van thermisch gereinigde grond onvoldoende gereguleerd om de grond veilig voor mens en milieu te kunnen gebruiken. Dit haat in de regelgeving is met het voorbereidingsbesluit al opgelost en wordt overgenomen in het omgevingsplan.

Het Bal bevat maatwerkmogelijkheden om af te wijken van de kwaliteitseisen voor stoffen. Ten behoeve van de volksgezondheid zijn daarom strengere normen voor lood, barium, asbest en PFOA gesteld. Dit is ook aan de orde bij de zuurgraad (pH). De bescherming hierbij volgde voorheen uit de zorgplicht, maar daar kan nu niet meer op teruggevallen worden in de Omgevingswet. In het omgevingsplan is daarom een norm gesteld voor pH. De nieuwe pH norm sluit beter aan bij de pH die in deze regio normaal is, ter bescherming van het milieu. Een versoepeling is doorgevoerd voor nikkel. Het voorkomende hogere gehalte in deze regio heeft geen gezondheidsrisico's. Dit hogere gehalte wordt daarom uitgangspunt.

Vanuit de bodembeheernota zijn de regels voor bedrijventerreinen, de milieuverklaring en bodemvreemd materiaal beleidsneutraal overgenomen.

Het Bal maakt het mogelijk om maatwerkregels op te nemen ten aanzien van het opslaan van grond en baggerspecie. Ten aanzien van de bodembeschermende voorzieningen is gekozen om aanvullende voorzieningen (hekwerk/zeil) voor te schrijven bij het opslaan van grond om te voorkomen dat er hinder van ontstaat en illegaal grond wordt bijgestort. Dit is een strenger beleid dan voorheen.

2.1.2 Regels voor het toepassen van bouwstoffen

Onder de Omgevingswet zijn aandachtsbouwstoffen onvoldoende gereguleerd en kan niet worden teruggevallen op een (algemene) zorgplicht. Dit hiaat in de regelgeving is al met het voorbereidingsbesluit opgelost en wordt nu overgenomen in het omgevingsplan. Uit rapportages en publicaties van het RIVM en ILT blijkt dat de wetgeving niet of onvoldoende toereikend is om aandachtsbouwstoffen (zoals staalslakken, AVI-bodemas en immobilisaat) veilig voor mens en milieu te kunnen gebruiken. Toepassing van deze bouwstoffen kan niet worden tegengegaan. Daarnaast geldt voor bouwstoffen geen meldplicht, waardoor toezicht en handhaving moeilijk is. Dit is een nieuw probleem dat is ontstaan door ontwikkelingen in deze sector. De Omgevingswet dekt net als de huidige regelgeving de risico's voor mens en milieu onvoldoende af. Hier is dus sprake van beleidsvernieuwing om een opkomend probleem te reguleren

2.1.3 Regels voor het graven in de bodem

De regeling voor kleinschalig graven vanuit de bruidsschat wordt niet overgenomen in het omgevingsplan om de beperkte impact op het milieu. In de voorgaande regelgeving voor de Omgevingswet waren maatregelen verplicht bij het graven in sterk verontreinigde grond. Onder de Omgevingswet zijn deze maatregelen alleen verplicht als de verontreinigende stof op de stoffenlijst in het Bal staat. De stof PFOA staat hier niet in. Dit is een hiaat in de huidige regelgeving die ervoor zorgt dat zonder maatregelen gegraven kan worden in sterk met PFOA verontreinigde grond. Dit hiaat is met het voorbereidingsbesluit opgevangen en wordt nu overgenomen in het omgevingsplan. Dit is een beleidsneutraal ten aanzien van de wetgeving voor de Omgevingswet

2.1.4 Regels voor het saneren van de bodem en nazorg

In het Bal is het mogelijk om aanvullende maatwerkregels in het omgevingsplan op te nemen voor het saneren van de bodem. Daar waar het nodig is zijn normen verruimd/versoepeld. Zoals bij de saneringsaanpak op industrieterreinen. Hier volstaat ook een leeflaag van 0,5 meter dikte (i.p.v. 1 meter) omdat het gebruik van de bodem weinig gevoelig is en de blootstelling aan verontreiniging ook met een minder dikke leeflaag voldoende kan worden beperkt. In de regelingen vooraf aan de Omgevingswet moest bij de activiteit saneren een vluchtige, uitdampende stof tot zover verwijderd worden dat er geen uitdamping naar de binnenlucht (van bijvoorbeeld een woning) meer plaatsvindt. Onder de Omgevingswet hoeft een uitdampende stof niet verwijderd te worden en hoeft uitdamping naar de binnenlucht niet voorkomen te worden. Dit kan leiden tot gezondheidsrisico's. Met het voorbereidingsbesluit is dit hiaat opgevangen en nu wordt deze regel opgenomen in het omgevingsplan. Dit is een beleidsneutrale aanvulling op het voorbereidingsbesluit, maar nieuw ten opzichte van de Omgevingswet. In het kader van digitalisering worden extra gegevens en bescheiden gevraagd. Op die manier wordt ook voldaan aan de wetgeving hiervoor.

De regels voor nazorg betreffen een beleidsneutrale omzetting van instructies uit het Bkl en regels in de bruidsschat over nazorg na sanering en van tijdelijke beschermingsmaatregelen en de registratie daarvan. Voor 2024 werden nazorglocaties ook geregistreerd.

2.1.5 Regels voor het bouwen op verontreinigde grond

Het grootste deel van de regels over het bouwen op verontreinigde grond volgen uit instructies uit het Bkl en vervangen artikelen van de bruidsschat. De regels voor bouwen op een grondwatergevoelige locatie volgen uit instructies in de provinciale omgevingsverordening. Het betreft dus grotendeels een beleidsneutrale toevoeging van regels.

Met het voorbereidingsbesluit is al een hiaat in de Omgevingswet opgevangen voor toelaatbare kwaliteit van de bodem. Het hiaat is dat er gebouwd kan worden op sterk verontreinigde grond wanneer de betreffende verontreiniging niet in de stoffenlijst van het Bal zijn opgenomen. De verontreinigde stof PFOA staat niet op deze lijst. De regel uit het voorbereidingsbesluit wordt overgenomen in het omgevingsplan. Het is een beleidsvernieuwing ten aanzien van de Omgevingswet omdat strengere normen worden doorgevoerd, maar beleidsneutraal ten aanzien van het regionale beleid en voorbereidingsbesluit.

Daarnaast is ook het vangnetartikel uit het voorbereidingsbesluit overgenomen om ook bij andere niet genoemde stoffen in te kunnen grijpen. Het doel is om eenzelfde beschermingsniveau (voor mens en milieu) te borgen zoals onder de voormalige wetgeving.

2.1.6 Overnemen bruidsschatregels

De bruidsschatregels voor bodemkwaliteit zijn grotendeels beleidsneutraal overgenomen, met waar nodig aanscherpingen of verduidelijkingen (op basis van het maatwerk vanuit het Bkl). Het gaat dan om de regels voor de onderwerpen: bodemgevoelig gebouw bouwen en historische bodemverontreinigingen. Een aantal onderwerpen worden niet uit de bruidsschat overgenomen: bodemonderzoek en kleinschalig graven. Bij bodemonderzoek zijn de landelijke regels voldoende.

2.1.7 Opvolgen instructies uit het Bkl en provinciale omgevingsverordening

Ten aanzien van bodemkwaliteit worden alle instructies opgevolgd; de regels worden in het omgevingsplan toegevoegd. Zo bepaalt het Bkl dat in het omgevingsplan het bodembeheergebied wordt aangewezen. In lijn met de instructies van de provincie worden de regels voor historische bodemverontreinigingen overgenomen.

2.1.8 Maatwerkregels in aanvulling op de regels in het Bal

Uitgangspunt van de Omgevingswet is om meer decentraal te regelen. Bodemkwaliteit is een thema dat van het rijks/provinciaal niveau naar het gemeentelijk niveau schuift. Van belang is om de regels te laten aansluiten bij de lokale kenmerken. Het Bal biedt daarom een algemene mogelijkheid om maatwerkregels te stellen over milieubelastende activiteiten in het belang van het milieu en de gezondheid. Bij verschillende onderwerpen binnen bodemkwaliteit wordt dit maatwerk benut en stellen wij nieuwe regels. Voorbeelden zijn: PFOA, lood, zuurgraad (pH). In lijn met de wetgeving voor de Omgevingswet blijft het mogelijk om naast maatwerkregels altijd een verzoek tot maatwerk in te dienen, waarna maatwerkvoorschriften (in een maatwerkbesluit) worden voorgeschreven voor die specifieke situatie. Ook biedt de wet de mogelijkheid gebruik te maken van een gelijkwaardige oplossing.

2.1.9 Schrappen bruidsschatregels

In deze omgevingsplanwijziging worden verschillende regels over het onderwerp bodemkwaliteit in de bruidsschat geschrapt. Het gaat om regels in de paragrafen 22.2.7.2, 22.2.7.3 en 22.3.7. Deze zijn beleidsneutraal overgenomen, tenzij hiervoor anders aangegeven.

2.1.10 Conclusie

Deze wijziging betreft grotendeels een beleidsneutrale toevoeging in het omgevingsplan Zwijndrecht. Waar

dat nodig is worden extra regels gesteld; dit is een beleidsvernieuwing van het omgevingsplan. In het volgende hoofdstuk wordt op basis van deze afwijkingen nagegaan of uitvoering van het omgevingsplan leidt tot effecten in de leefomgeving die een nadere afweging vragen.

3. Milieubeoordeling

De Omgevingswet verplicht de gemeente om na te gaan of de voorgenomen activiteiten mogelijk tot nadelige milieueffecten kunnen leiden. Indien de regels activiteiten mogelijk maken die opgenomen zijn in kolom 1 bijlage V van het Omgevingsbesluit kan een m.e.r.(beoordeling) verplicht zijn. De m.e.r. beoordeling is er dan op gericht na te gaan of uitvoering van het plan kan leiden tot aanzienlijke effecten op het milieu. Zijn er aanzienlijke effecten, dan is een m.e.r. procedure noodzakelijk. Deze wijziging van het omgevingsplan voorziet niet in het mogelijk maken van een project of is niet kaderstellend voor projecten als bedoeld in kolom 1 van bijlage V. Een milieubeoordeling kan daarom achterwege worden gelaten.

4. Instructieregels rijk en provincie

Hoofdstuk 5 van het Bkl van het rijk bevat de instructieregels voor het omgevingsplan. De instructieregels van de provincie voor het omgevingsplan staan in hoofdstuk 7 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV).

4.1 Rijk

Het rijk verplicht gemeenten om het volgende ten aanzien van bodemkwaliteit op te nemen in het omgevingsplan:

- a. Aanwijzen bodembeheergebieden en indeling landbodem in functieklassen (§ 5.1.4.5.3 Bkl). In het omgevingsplan moet de geometrische begrenzing van het aangewezen bodembeheergebied worden vastgesteld. Daarnaast moet de indeling in bodemfunctieklassen worden vastgesteld, zo wordt rekening gehouden met de functie die in het omgevingsplan aan de locatie is toegedeeld.
- b. Een gemeente moet in het omgevingsplan regelen dat op welke wijze en binnen welke termijn een afdeklaag of maatregelen ter voorkoming van blootstelling aan verontreiniging in het kader van toevalsvondst bodem moeten worden onderhouden of vervangen (§ 5.1.4.5.2 Bkl, Nazorg).
- c. De definities voor een bodemgevoelig gebouw en bodemgevoelige locatie moeten worden vastgelegd in het omgevingsplan. Ook moet een waarde voor de toelaatbare kwaliteit voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw opnemen voor de in bijlage XIIIa genoemde stoffen. Ook worden de vergunningplichten, meldplichten en de saneringsmaatregelen voorgeschreven in het omgevingsplan (§ 5.1.4.5.1 Bkl).

Deze instructies worden met deze wijziging van het omgevingsplan overgenomen. Daarnaast zijn de maatwerkmogelijkheden in het Bal benut. Een groot gedeelte van deze omgevingsplanregels moeten in navolging van de bepalingen in het Bal gelezen worden. De regels stellen aanvullende eisen aan de bepalingen in het Bal.

4.2 Provincie

Op 9 november 2022 heeft de provincie een voorbereidingsbesluit ten aanzien van de grondwaterkwaliteit genomen. Dit voorbereidingsbesluit is overgenomen in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (in werking per 24 juli 2024). De provincie verplicht gemeenten in hun Zuid-Hollandse Omgevingsverordening het volgende op te nemen in het omgevingsplan ten aanzien van bodemkwaliteit:

- a. § 7.3.5 Grondwaterkwaliteit;
- b. Regels ten aanzien van het toelaten van een bouwactiviteit op een grondwatergevoelige locatie. Daarbij horen een toepassingsbereik, definities, risicobeoordeling, sanerende maatregelen bij verontreiniging, een vergunning- en meldplicht;
- c. Regels ten aanzien van het saneren van de bodem ter uitvoering van een bronaanpak. Voorgeschreven wordt de saneringsaanpak afdekken voor te schrijven, samen met een maatwerkvoorschriftmogelijkheid. Ook bepaalt het omgevingsplan dat de gegevens en bescheiden aan gedeputeerde staten worden verstrekt;
- d. Activiteiten op een locatie met een historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar verspreidingsrisico: in aanvulling op de bruidsschatregel moet voor grondwater ook een verplichting tot het nemen van mitigerende maatregelen worden opgenomen.

Deze instructies worden met deze wijziging van het omgevingsplan overgenomen. In deze paragraaf staan ook regels ten aanzien van lozen op of in de bodem (§ 7.3.5.3) en milieubelastende activiteiten met gevolgen voor watersystemen (§ 7.3.5.5). Deze instructies zijn nog niet opgenomen, omdat deze niet vallen onder het thema bodemkwaliteit, maar onder de thema's lozen en water. De wijziging omgevingsplan volgt nog voor deze thema's.

5. Omgevingsaspecten

In dit hoofdstuk wordt het plan getoetst aan de doelen van de Omgevingsvisie Zwijndrecht, rekening houdend met de instructieregels van rijk en provincie. Hieronder worden de doelen met daarbij behorende omgevingsaspecten ten aanzien van het doel van de omgevingsplanregels behandeld.

Gezonde gemeente

Zwijndrecht wil een gezonde gemeente zijn. Hiervoor is het nodig om de bewoners te beschermen tegen ongezonde elementen in de leefomgeving (denk aan verontreiniging en onveilige situaties).

Voor een gezonde en veilige leefomgeving zijn veel aspecten van belang. Zo moet er ruimte zijn voor groen, bewegen, ontmoeten en natuur. Zwijndrecht streeft ernaar om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren en daar waar mogelijk condities te scheppen voor doorontwikkeling op het gebied van duurzaamheid, milieu en circulariteit.

Belangrijk aandachtspunt op het gebied van milieu specifiek voor het aspect bodemkwaliteit is dat de bodemkwaliteit op een locatie moet passen bij het gebruik van die locatie en dat eventuele verontreinigingen de gezondheid van gebruikers niet in gevaar mogen brengen. Het standstil beginsel is van toepassing wat betekent dat de bodemkwaliteit niet mag verslechteren door grondverzet.

In het algemeen wordt door middel van deze thematische wijziging beoogd een gezonde leefomgeving te waarborgen en de kwaliteit van de bodem waar mogelijk te verbeteren.

Duurzaamheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit

Als gemeente vervullen we een belangrijke voorbeeldfunctie rondom duurzaamheid. Al onze activiteiten moeten, waar mogelijk, gericht zijn op het stimuleren van duurzaamheid, circulariteit, energieneutraliteit en klimaatneutraliteit.

Naast de doelstellingen rondom energieneutraliteit en klimaatadaptatie, heeft het Rijk ook de ambitie gesteld om voor 2050 een circulaire economie te bereiken. Daarnaast is voor 2030 een tussendoelstelling geformuleerd welke zich richt op het realiseren van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen). In 2050 moeten de grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. En voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de sociale en fysieke leefomgeving en de gezondheid voorkomen. Producten en materialen worden zo ontworpen dat ze kunnen worden hergebruikt met zo min mogelijk waardeverlies en zonder schadelijke emissies naar het milieu. Als gemeente Zwijndrecht willen we graag bijdragen aan deze rijksambitie. We betrekken deze ambitie bij nieuwe (beleids)ontwikkelingen en gaan aan de slag met het benoemen van maatregelen om daar zelfactief aan bij te kunnen dragen.

De regels zijn gesteld met het oog op een duurzame bodem, waarvan de huidige bodemkwaliteit ook gegarandeerd moet zijn voor de toekomstige generatie. Dus het voorkomen van een verslechtering van de bodemkwaliteit. Klimaatadaptatie en energieneutraliteit zijn ook bedoeld voor het behoud van Zwijndrecht voor de toekomstige generatie. Een schonere bodem draagt bij aan een betere benutting van de ondergrond voor diverse energiesystemen.

Gelet op het voorgaande draagt dit wijzigingsbesluit bij aan de in de omgevingsvisie geformuleerde doelen voor een gezonde, duurzame gemeente.

6. Uitvoerbaarheid

6.1.1 Verslag van de inspraak

Door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is op 16 oktober 2024 een regionale informatiebijeenkomst voor professionals georganiseerd. Dit betreft een gerichte uitnodiging aan alle bekende bodem professionals met daarbij gedeeld de conceptregels, handreiking en beleidsregel.

Reacties regionale bijeenkomst

Tijdens deze bijeenkomst zijn voornamelijk vragen gesteld over de voorgestelde wijzigingen en wat dit betekent voor de professionals. Deze vragen zijn bijna allemaal ter plekke beantwoord. Op vragen die niet direct beantwoordt konden worden is achteraf per mail teruggekomen

6.1.2 Aanpassing van de regels

Naar aanleiding van de regionale informatiebijeenkomst voor professionals is het niet nodig gebleken om de bodemregels aan te passen.

6.2 Overleg

Het conceptvoorstel tot deze wijziging van het omgevingsplan voor bodemkwaliteit is ter beoordeling toegestuurd aan de volgende organisaties:

1. Rijkswaterstaat
2. Waterschap Hollandse Delta
3. Evides
4. Prorail
5. TenneT TSO

6. Gasunie
7. Stedin
8. Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
9. Provincie Zuid-Holland

Het uitgebreide verslag met de beantwoording is als bijlage bijgevoegd bij deze motivering.

Ter informatie is het conceptvoorstel ook gedeeld mede andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland, de GGD en RIVM en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Vanuit Rijkswaterstaat is de reactie gekomen dat zij geen opmerkingen hebben ten aanzien van de bodemregels. Waterschap Hollandse Delta en Evides hebben gereageerd met opmerkingen en vragen op de inhoudelijke teksten van de gedeelde stukken. De opmerkingen en vragen zijn schriftelijk beantwoord. Een aantal reacties geven aanleiding om samen met deze partijen verder te onderzoeken of hun belangen door de bodemregels geschaad worden en mogelijk een aanpassing van de bodemregels nodig is. Met beide partijen worden vervolg overleggen gevoerd. Op basis van de reactie tot nu toe is nog geen aanpassing van de regels nodig. Dit kan in de vervolgfase tussen ontwerp en vaststelling wel aan de orde komen. TenneT heeft een reactie gegeven ten aanzien van graafwerkzaamheden onder een hoogspanningsverbinding. Deze activiteit wordt in een andere afdeling van het omgevingsplan vergunningplichtig gesteld waardoor hun belang geborgd blijft. Er is geen aanpassing aan de regels nodig. De reactie van de provincie Zuid-Holland geeft aanleiding om een aantal wijzigingen in de bodemregels door te voeren omtrent grondwaterverontreiniging. Het betreft een aantal tekstuele aanvullingen en verbeteringen ten aanzien van het opvolgen van hun instructieregels. Verder zijn een aantal vragen van hun beantwoord. Vanuit de organisaties Prorail, Gasunie, Stedin en Veiligheidsregio ZHZ zijn geen reacties ontvangen en zijn dus geen belangen betrokken bij het onderwerp bodemkwaliteit.

6.3 Economische uitvoerbaarheid

De voorgestelde regels maken geen activiteiten mogelijk die verplichten tot kostenverhaal, als bedoeld in artikel 8.13 Omgevingsbesluit. De uitvoering van deze regels leiden naar verwachting niet tot extra kosten voor de gemeente. Aan de ene kant komen er lasten bij door het invoeren van nieuwe vergunningplichten en vragen naar aanvullende informatie, aan de andere kant zijn indieningsvereisten versoepeld, regels geschrapt en zijn activiteiten uitgezonderd van een maatwerkbesluit (er is geen besluit meer nodig, het is direct toegestaan).

7. Belangenafweging en conclusie

In het kader van de Omgevingswet wordt gestreefd naar een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Om te komen tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, zijn enkele algemene doelen geformuleerd in artikel 1.3 Omgevingswet. Hierin staat dat de bepalingen in de wet gericht zijn op het volgende:

- het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

In artikel 4.2 Omgevingswet is vervolgens ook aangegeven dat het gemeentelijke omgevingsplan met voldoen aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De gemeente moet daarbij rekening houden met alle betrokken belangen. Verder gelden de beleidskaders en instructieregels.

In voorgaande hoofdstukken zijn alle omgevingsaspecten en effecten van dit plan getoetst. De regels zijn niet in strijd met instructieregels en/of milieubelangen. Ook de uitkomsten met betrekking tot de uitvoerbaarheid laten zien dat uitvoering van deze wijziging van het omgevingsplan geen nieuwe negatieve effecten met zich meebrengt. Op basis hiervan kan dan ook worden geconcludeerd dat uitvoering van dit plan bijdraagt aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarbij is de toedeling van functies of activiteiten aan locaties afhankelijk van de bodemkwaliteit. Het is de vraag of de bodemkwaliteit deze functies en activiteiten op die locaties toelaat. Een slechte bodemkwaliteit kan risico's voor de gezondheid en het milieu opleveren. Deze wijziging van het omgevingsplan heeft tot doel de gezondheid en het milieu beter te beschermen en een verslechtering van de bodemkwaliteit te voorkomen. De regels zorgen ervoor dat zorgvuldiger wordt omgegaan met de verdeling van functies. Het doel is de juiste balans te vinden tussen beschermen en benutten.

